

Michal Jurdík: Hodnocení fyzicko-geografických výzkumů na území Vysokých Tater v období 1969-2008

Posudek oponenta bakalářské práce

Předložená práce je věnována popisu dílčích složek přírodního prostředí Vysokých Tater. Vyznění práce je do značné míry zatíženo vzájemným nesouladem názvu práce, stanovených cílů i vlastního obsahu. Navzdory zvolenému názvu se nejedná o rešeršní rozbor nedávných výzkumů, ale o nepřilíš zdařilý popis fyzicko-geografických charakteristik zájmového území. Stručně formulované cíle v úvodu práce přitom zahrnují jak vytvoření komplexní fyzicko-geografické charakteristiky Vysokých Tater, tak zhodnocení výzkumů publikovaných v uvedeném období.

Práce je (na rozdíl od názvu) psána slovensky, s relativně malým množstvím pravopisných chyb. Obsahuje však řadu nesprávných, nepřesných nebo nekonkrétních formulací, které byly vyznačeny v posuzovaném výtisku. V textové části práci nejsou důsledně citovány převzaté informace (zejména v kapitolách 2 a 4), seznam literatury není úplný (chybí např. práce Kantor 1959, Michalík 2004). Práce o rozsahu 47 stran je členěna do devíti základních kapitol, které svými názvy zahrnují všechny hlavní položky standardního popisného schématu. Navzdory převážně popisnému pojetí práce obsahují kapitoly věnované jednotlivým složkám přírodního prostředí pouze jednu tabulku, 2 výřezy převzatých map a 4 vlastní fotografie autora. S ohledem na deklarovaný cíl a zaměření převážné části práce na fyzicko-geografickou charakteristiku oblasti je absence doprovodných mapových podkladů závažným nedostatkem, který snižuje vypovídací hodnotu předloženého textu. Tématické mapy jsou nedílnou součástí obdobně zaměřených geografických prací, a to i pro území s homogenní krajinnou strukturou. Pro postižení členitého zájmového území s výraznou výškovou stupňovitostí řady popisovaných jevů je prezentace dat formou doprovodných map prakticky nenahraditelná.

Po obsahové stránce charakterizuje předloženou práci řadu nedostatků, které výrazně snižují její kvalitu, a to v celém rozsahu. Kromě již zmíněného nesouladu názvu práce s jejími cíli a obsahem se jedná především o nedůslednost popisu ve vztahu k Vysokým Tatrám, neaktuálnost prezentovaných poznatků a obsahovou nevyváženost popisných kapitol. V úvodní kapitole jsou nastíněny cíle práce, autor zde však již neuvádí, proč zvolil pro hodnocení nedávných výzkumů období 1969-2008. V dílčí kapitole věnované vymezení zájmové území nastiňuje hranice a dílčí části tatranské oblasti, vlastnímu vymezení Vysokých Tater však věnuje jedinou větu. Citelně zde chybí přehledná mapa s lokalizací v textu zmíněných orografických celků. Účel následující kapitoly pojmenované „Z historie výzkumu

V. Tater“ není zřejmý. Ve stávající podobě nepřináší ani ucelené zhodnocení ranných fází přírodovědného výzkumu, ani informace, které by byly nezbytné pro popisnou část práce, či pro nástin recentních výzkumů v předposlední kapitole.

Hlavní část práce, kterou představují rešeršní kapitoly, zásadním způsobem poznamenává omezený okruh citovaných literárních pramenů. Přestože by se mělo jednat o charakteristiku území sestavenou na základě současného stavu poznání, až na výjimky jsou citovány práce z období před 30 a více lety. Předkládané poznatky se navíc nevztahují k oblasti vlastních Vysokých Tater, ale k území celých Západních a Východních Tater. Nápadná je rovněž nevyváženost informací o polské a slovenské části zájmového území, ve většině kapitol chybí jakákoliv zmínka o popisovaných jevech v polské části Vysokých Tater. V kapitole věnované geologické a geomorfologické charakteristice území chybí aktuální práce zaměřené na geologickou stavbu Vysokých Tater i systematické pojednání o vývoji místního reliéfu a o současných geomorfologických procesech. Problematika reliéfu je zúžena na konstatování modelačního vlivu zalednění (3 citace), svahových procesů (1 odstavec) a periglaciálních procesů (1 věta). Charakteristika půd se opírá převážně o práci Koreňa et al. (1994), jejichž přehled zahrnuje typy půd celého národního parku, tedy i takové, které se ve Vysokých Tatrách prakticky nevyskytují. Zbývající části kapitoly o půdách obsahuje formulace příliš obecné (2. odst., s. 16) či s pedologií přímo nesouvisející (závěrečný odst., s. 18). Jako velmi povrchní lze označit kapitolu o vodních tocích, která sestává z odstavce popisujícího průběh rozvodí v zájmové oblasti a z výčtu několika údajů o třech dílčích tatranských povodí. Některé z uvedených formulací jsou přitom nepřesné a nekonkrétní, což platí i pro následující kapitolu o stojatých vodách. V kapitole věnované klimatickým podmínkám chybí zmínka o faktorech, které jsou rozhodující pro charakter místního podnebí. Citované údaje o teplotách vzduchu, rozmezí srážkových úhrnů a převažujícím směru větrů jsou zastaralé a není v jejich případě navíc jasné, jaké období popisují. Dílčí kapitoly biogeografické charakteristiky ani zčásti nenaplňují očekávaný obsah. Fytogeografická část zahrnuje pouze několik stručných nesouvislých poznámek o vegetaci, zoogeografická část potom výčet endemických popř. reliktních živočišných druhů. Poslední kapitola nazvaná ochrana přírody a geoekologie připomíná termín vzniku tatranských národních parků a upozorňuje na historické větrné kalamity, které postihly území Vysokých Tater.

Kapitola označená jako diskuse je konglomerátem publikovaných poznatků na různá odborná témata, komentářů výzkumných aktivit a vlastních postřehů autora. Vybrané odborné poznatky zaujímají celou kapitolu s výjimkou úvodní stránky. Začlenění těchto poznatků do diskusní kapitoly není objasněno, vzhledem ke svému charakteru by však měly být uvedeny

v příslušných popisných kapitolách. Zbývající část kapitoly postrádá diskusní náplň, uvedené komentáře mají převážně formální ráz.

Celkové hodnocení předložené práce:

S ohledem na zásadní nedostatky obsahového i formálního charakteru a s přihlédnutím k zanedbatelnému odbornému přínosu posuzovaného textu **nedoporučuji přijmout předloženou práci Michala Jurdíka k obhajobě.**

V Praze dne 7.6.2011

Zbyněk Engel